וחזרה והותרה יכול תחזור להיתירה הראשון

ת"ל מצות תאכל במקום קרוש "מצוה

בשלמא לרבא דאמר הא מני רבנן היא הכא

הכי קאמר מצות תאכל במקום קדוש מצוה שבתחלה היתה עליו בכלל היתר רצה

אוכלה רצה אינו אוכלה נאסרה חזרה

והותרה יכול תחזור להיתירה הראשון רצה

אוכלה רצה אינו אוכלה רצה אינו אוכלה

והכתיב יואכלו אותם אשר כופר בהם

מלמד שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרין 6-

אלא רצה הוא אוכלה רצה כהן אחר אוכלה

ת"ל מצות תאכל במקום קדוש מצוה אלא

לרב יצחק בר אבדימי דאמר אבא שאול היא

הכא מאי תרי גווני איכא וכי תימא רצה

לתאבון אוכלה רצה אכילה גסה אוכלה

אכילה גסה מי שמה אכילה והאמר ר"ל

יהאוכל אכילה גסה ביוה"כ פטור ימלא ייה

תעונה אלא רצה מצה אוכלה רצה חמץ

אוכלה והכתיב ילא תאפה חמץ חלקם

יואמר ריש לקיש יואפילו חלקם לא תאפה

חמץ אלא רצה מצה אוכלה רצה חלום

אוכלה האי חלום היכי דמי אי מצה היא הא

מצה היא מאי לא מצה היא מצות אמר

רחמנא לא לעולם אימא לְךְ מצְה היא ולהכי

יתנא ביה קרא לעכב אלא חלום מצה היא

דקאמרינן למאי הלכתא לומר השאדם יוצא

בה ידי חובתו בפסח אע"פ דחלטיה מעיקרא

כיון דהדר אפייה בתנור לחם עוני קרינא ביה

ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח: בותני' יהחולץ

ליבמתו הרי הוא כאחד מן האחין לנחלה ואם

יש שם אב נכסים של אב יהכונם את יבמתו

זכה בנכסים של אחיו ר' יהודה אומר בין כך ובין כך אם יש שם אב נכסים של אב: גמ'

פשימא סד"א חליצה במקום יבום קיימא

ונשקול כולהו נכסי קמ"ל אי הכי הרי הוא

בח א מיי׳ פ״י מהלכות מטשה הרבנות הל' ב סמג עשין קפד קפה: בש ב מיי׳ שם הלכה א: ב מיי׳ פ״ב מהלכות שביתת עשור הלכה ז סמג לאוין סט טוש"ע א"ח סימן תריב סעיף ו: בא ד מיי' פי"ב מהל'

מעשה קרבנות הלי יד סמג לאוין של: סב ה מיי פ"ו מהלי חמץ ומלה הלכה ו סמג עשין מ טוש"ע א"ח סימן

קסג סעיף ב: סד ז מיי פ"ג מהלכות נחלות הלכה ז סמג

םה ח מיי שם פ״א הל׳ ב סמג עשין לו טור ש"ע ח"מ סי' רעו סע"א: סו ט מיי' פ"א מהלכומ יבום הלכה יג סמג עשין נב ולאוין קי טור ש"ע אה"ע סימו הסב :סעיף ג

תורה אור השלם ו. וְאַכְלוּ אֹתִם אשׁר ַּבָּפַר בְּהֶה לְמַלֵּא אֶת יָדְם לְקַבִּשׁ אֹתֶם וְזָר לֹא לְקַבִּשׁ אֹתֶם וְזָר לֹא אבל כִּי קרש הם: שמות כט לג

2. כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תענה בעצם היום הזה וְנַבְּרְתָה מֵעַמֶּיהָ:

לא תאפה חמץ ָדֶלְקָם נָתַתִּי אֹתָה מֵאִשָּׁי חָלְקָם נָתַתִּי אֹתָה מֵאִשָּׁי קָדְשִׁים ַּבַחַטָּאת וְכָאָשָׁם: בַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם:

ויקרא וי ייאו א האבל עליו חמץ 4. לא תאבל עליו חמץ שבעת יְמִים תאבל עליו מצות לֶחֶם ענִי כִּי בְחִפְּזוֹן יָצָאתְ מֵאֶרֶץ מִצְרִיִם לְמֵעַן תִּוְכֹּר אֶת יוֹם צַאַתְרָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בל ימי חניף:

דברים טז ג זברים טרג. ז. וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תַּלֵד יְקוּם עַל שֵׁם אָחִיו הַמֵּת וְלֹא יִמְּחָה שְׁמוֹ מִישֹּרָאֵל: דברים כה ו

מוסף רש"י

336

ואכלו אותם. במלוחים כתיב, אשר כופר בהם. כתב כפרה גבי אכילה, למימרא דאף באכילה מלויה כפרה (פסחים נט:). האוכל אכילה גסה ביוה"כ. שאכל לילי יוס הכפורים על השובע. שהיה שבע מסעודה שהפסיק בה וכל מה שאכל משחשיכה אכילה גסה היתה ושלה להנאה (יומא פ:). ואפילו שירים, חלקם. תאפה חמץ. דרכשיט ליה האי חלקם דקרא נמי לפניו אלא תאפה (סוטה יוו) אב קודם. בנו או בתו שמתו, לכל יוצאי יריכו. דהיינו אחי המת (רשב"ם ב"ב קטו.). אסמייה. אסיר נרייתא זו מגירסתו (ב"מ כז.).

שבסחלה. קודם שהוקדשה מנחה זו היתה עליו בכלל היתר: ונאסרה. רצה בהן אחר אובדה. והא דדרשינן בפ"ב דקדושין (דף נג.) לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו היינו של אותו משמר או של אותו

בית אב א"נ הכא מרבוי ילפינן דכהן המקריב לריך שיאכל ממנה למנוה: ה"ק כו' ואכלו אומם. את הקדשים אשר כופר בהם כי היכי - ולא כולה: באר תרי גווני איבא. דליכא למימר רלה לשם סעודה אוכלה רצה לשם מצוה דאין צריך שבתחלה היתה עליו בכלל היתר נאסרה

שיתכוין לשם מצוה אלא שלא יהא אוכלה אכילה גמה:

אבילה גםה ביוה"ב פטור. וא"מ דאמר בפרק מי שאמר

הריני נזיר (מיר דף כג. ושם) כי ישרים דרכי ה' לדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בס (הושע יד) משל לב' בני אדם סג ו מוש"ע אה"ע סימן שללו פסחיהן אחד אכלו לשם פסחו ואחד אכלו אכילה גסה ומשמע המס דתרוייהו נפקי אלמא הויא אכילה וי"ל עשין נא טוש"ע שם דתרי עניני אכילה גקה הסמ א: מצות אמר רחמנא. פי׳ נקונט׳

ואכלוה מצות אצל המובח וגו' ובשמיני של מלואים כתיב ואפילו לשמואל דאמר בריש הקומץ רבה (מנחות דף יט:) דלא ילפינן דורות משעה שמא הכא איכא שום יתור: שנה בה קרא לעכב. הך דהכח לא הוי כמו שנה עליו הכתוב

לעכב דעלמא דמהיכא חיתי לעכב דדלמא למצוה הוא דאמר רחמנא דלא ליעבד חלוט אלא לעכב כלומר דבעינן

מצה מעלייתא ולא חלוטי: ביון דהדר אפייה בתנור. או באילפס לחם איקרי ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח והא דאמר בפ׳ כל שעה (פסחים דף לו:) לחם עוני פרט לחלוט ואשישה אר"ת דהתם בלא הדר אפייה בתנור ועוד אר"ת דהתם בחלוט גדול דומיא דאשישה ולא חשיב לחם עוני לפי שהוא גדול ולא משום דחלוט א"נ התם בבלילתו קשה והכא בבלילתו רכה כגון סופגנין או חלת המשרת דמפרש התם דהיינו חלוט של בעלי בתים דלא מחייב בחלה ולא חשיב לחם אלא על ידי אפיה ולהכי חשיב שפיר לחם עוני אע"ג דחלטיה אבל בלילתו עבה מיפסל לעשות דחשיב לחם עשירות אפי׳ לא הדר אפייה ובפ׳ כל שעה (שם ד״ה פרט) הארכתי:

כאחד מן האחים אינו אלא כאחר מן האחים מיבעי ליה אלא סר"א הואיל ואפסדה מיבום לקנסיה קמ"ל: אם יש שם אב: יידאמר מר ייאב קודם לכל יוצאי ירכו: הכונם את יבמתו וכו': מ"ם ⁴יקום על שם אחיו אמר רחמנא והרי קם: ר' יהודה אומר וכו': אמר עולא הלכה כר' יהודה וכן א"ר יצחק נפחא הלכה כר' יהודה ואמר עולא ואיתימא ר' יצחק נפחא מ"מ דר' יהודה דכתיב יוהיה הבכור אשר תלד כבכור מה בכור אין לו בחיי האב אף האי נמי אין לו בחיי האב אי מה בכור נומל פי שנים לאחר מיתת האב אף האי נומל פי שנים לאחר מיתת האב מידי יקום על שם אביו כתיב יקום על שם אחיו כתיב ולא על שם אביו אימא היכא דליכא אב דלשקול נחלה תתקיים מצות יבום היכא דאיכא אב [דלא] שקיל נחלה לא תתקיים מצות יבום מידי ייבום בנחלה תלה רחמנא יבומי מיבמי ואי איכא נחלה שקולי ואי לא לא שקיל יתיב ר' חָנינא קרא קמיה דר' ינאי ויתיב וקאמר הלכה כר' יהודה א"ל ״פּוֹק קרי קרייך לברא אין הלכה כר' יהודה תני תנא קמיה דרב נחמן אין הלכה כר' יהודה א"ל אלא כמאן כרבגן פשיטא ®יחיד ורבים הלכה כרבים א"ל אסמייה א"ל לא את הלכה אתנייך ומוקשה הוא דאקשי לך ואפכת ולמאי דאפכת שפיר אפכת: מתני' "החולץ ליבמתו הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו

כשהוקדשה וחזרה והותרה בהקטרת הקומך: יכול תחזור וכו'. כדמפרש: בשלמה לרבה דחמר רבנן היה. ומצוה קתני ולה קתני

דתהוי כפרה שלימה: רלה הוא. כהן

שעבד עבודתה: אלא לרב ילחק. דתני

למצוה ואבא שאול היא: הכא מאי מרי

גווני איכא. דקא ממעט תנא יכול תחזור להיתירה הראשון ת"ל דלא והא ליכא למימר תחזור להיתירה הראשון רנה לשם מנוה אוכלה רנה שלא לשם מצוה אוכלה ת"ל דלא דהא כל כמה דבעי ליכלה דהתם הוא כי בעיל שלא לשם מצוה פגע בערוה אבל הכא מאי העביד וע"כ בתרי גווני בעיא לאוחמי דומיא דרישא: אכילה גסה מי מקריא אכילה והאמר ר"ל כו'. וכיון דלאו אכילה היא מואכלו אהרן ובניו דרישא נפהח: פטור. דלה עבר על חשר לה מעונהש שאף זה עינוי הוא שמזיק את עלמו: אלא. תרי גווני הכי תיבעי למימר רצה מצה אוכלה רצה חמץ אוכלה ת"ל מצות תאכל ולא חמץ: לא מאפה חמך חלקם נחתי אותה. להכי סמיך חלקם ללא תאפה חמץ לומר אפיי שירי מנחה שהם חלקם של כהנים לא תאפה חמץ ומהתם נפקא: חלוט. ברותחים: רלה חלוט אוכלה. ת"ל מצות ולה חלוט: הי מצה היה י מצה היה. והיכי מימעיט ממשמעות דמלות תאכל: ואי לאו מלה היא מלות אמר כחמנא. בשירי מנחת חובה דכתיב (מ) בצו את אהרן ואכלוה מצותי) וה"ה לשאר מנחות ולמה לי מצות תאכל: בותבר' הרי הוא כאחד כו'. ולא הפסיד חלקו בנכסי אחיו: זכה בנכסי החת. ואפילו גירשה למחר: גב׳ פשיטא. דלא איבד זכותו: מהו דמימא. כלומר לאו לאשמועינן דלא איבד זכותו תניא לה אלא לאשמועינן דלא שקיל כולהו נכסי: אי הכי. דלגרועי אתא הוה ליה למיתני אינו אלא כאחד כו': ה"ג אלא סלקא דעתך אמינא ליקנסיה הואיל ואפסדה מייבוס. שפסלה על האחין: אף האי נמי. לאחר מיתת האב אם מת האב לאחר יבומו של זה מודה ר"י דנוטל זה חלקו וחלק אחיו: על שם אחיו כתיב ולא על שם אביו. כתיב וכיון לבשעה שקם על שם אחיו לא שקל תו לא שקיל יןדאי שקיל השתא לא מנכסי אחיו שקיל אלא מנכסי אביו דהא ירתינהו]: היכא דאיכא אב דלח שקיל. יבם נחלה לח תתקיים מלות יבום: איסמייה. לכולה מתני׳ דמשנה שאינה לריכה היא: אמר ליה לא. מסמייה דאת הלכה כרצי יהודה אתנייך ומשנה לריכה הואי: ומיקשה הוא דקשיא לך. היכי שביק רבנן ועביד כרבי יהודה ואפכת לה ושפיר עבדת דאפכת לה: מתנר' אסור בקרובותיה. כאילו היא אשתו וכל קרובות הנאסרות מחמת אשה גמורה אסורות מדרבנן בחלולה: כוא

ל) לקמן ל. פסחים נט: וימא סח:ז. ב) יומא פ: ג) שבועות טו: סוטה טו. ומנחות נה.], ד) ומנחות יט: וש"נ], ד) [ממות יט: וש"נ], ד) ב"ב קטו., 1) [ע" לעיל יז: כ: כד.], 1) [ברכות ל: כתובות נו.], וברכות ט. וש"נ]. ט) [ויקרא כג], י) [ל"ל הא ל) וויקרא ין, מנה], ל [רש"ל], מ) [וע"ע תוס' פסחים קו: ד"ה דלמא ותוספות נזיר כג. ד"ה פסח ותוספות ב"ק קי. ד"ה אכילה], () [ועי' היטב תוס' מנחות נג. ד"ה ת"ל תהיה],

הנהות הב"ח (h) רש"י ד"ה וחי לחו וכו' דכתיב בסדר שמיני שמיני יארלוה חזום:

תוספות ישנים

וי"ל א) דתרי עניני הוו (ל מאכילה גסה היכא שאכל כל לרכו והסיח דעתו מלאכול עוד כשאכל יותר לא מקרייא אותה אכילה אכילה גסה אבל היכא דלא הסיח דעתו אכן אוכל הוא יותר מדחי שהיה שבע בפחות מקרי אותה אכילה אכילה גסה עוד י"ל דשאני אכילת פסחים דלא מיעכבא דהא לא ממעטינן מקרא דלפי אוכלו (שמות יב ד) כי אם חולה חקן (פסחים סא.) שאינו ראוי כלל לאכילה אבל אפילו אכילה גסה גמורה מותרת דפסח מיהא קעביד אבל בכל מיהא העביד אבל בכל מקום אכילה גסה לא שמה אכילה ואין חילוק באכילה גסה: מצות אמרה רחמנא פ"ה דכתיב ואכלוה מלות. ולא נהירא דהא בשמיני של מילואים כתיב ודורות משעה לא ילפינן אלא נראה חלום אחר רחתנא דכחיב (ויקרא ו י) לא תאפה חמץ חלחם א"נ משום דכתיב (ויקרא ב ה) מלה תהיה (רקונת כי ה) מכם עהיה ובזה ניחא דקאמר להכי תנא ביה קרא לעכב וקשה דאין זה לעכב ממש שהרי קרא אחרינא לא כמיב למעוטי חלוט דהא אמרי לעולם מנה היא ולא חזינן בשום מקום לעכב אם לא כתיבי תרי קראי דמשמע ששנה הכתוב לעכב ול"ל ששנה השלה לעכב ודי ל לעכב לאו דוקא אלא ר"יל לעכב שלא יביא חלוט אבל זה אינו לעכב ממש כי אם למצוה ולמאי דפרישית ניחא דודאי לעכב הוי מקרא דמלות תאכל דכבר חלוט דכתיב מלה תהיה דהכי איתא במנחות בריש יבום בנחלה תלה רחמנא והא דאמרינן [דף יז] יבום בנחלה חלה רחמנא ר"ל הכי, דמי שראוי לנחל מייבם אידך לא אבל אם אין נחלה משום הכי לא פקע מלות יבום:

א) נראה דל"ל וי"ל דתרי ענייני אכילה גסה הוו היכא